

پیش نویس طرح تدوین و تنقیح قوانین

فصل اول - کلیات

ماده (۱) از تاریخ تصویب این قانون سازمان تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور که به اختصار سازمان نامیده می‌شود با وظایف مندرج در این قانون، تشکیل می‌گردد.

ماده (۲) کلیه دستگاه‌های حکومتی که مبادرت به وضع قوانین و مقررات می‌نمایند همچنین دستگاه‌هایی که مقررات آنها از حیث لزوم اجرا در حکم قانون است، موظف اند تمام قوانین و مقررات مربوط به خود را به سازمان ارسال نمایند.

ماده (۳) نمایندگان مجلس شورای اسلامی، دولت و شورای عالی استان‌ها قبل از ارسال طرح یا لایحه به مجلس در خصوص امور زیر از سازمان استعلام می‌نمایند:

۱. وجود قوانین یا مقررات متعارض یا مرتبط با طرح یا لایحه پیشنهادی.
۲. صحت طرح یا لایحه پیشنهادی از نظر شیوه نگارش تخصصی قوانین.
۳. وجود یا فقدان قانون در حیطه مورد نظر.

تبصره «۱» دولت، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شورای عالی استان‌ها موظف به اعمال نظر سازمان می‌باشند. در صورتیکه نظر سازمان رعایت نشود پاسخ استعلامات فوق به همراه طرح یا لایحه پیشنهادی تقدیم مجلس خواهد شد.

تبصره «۲» چنانچه در مورد موضوعات فوق استعلام نشده باشد هیئت رئیسه موظف است در موارد عادی قبل از اعلام وصول طرح یا لایحه و یا موارد فوری بعد از تصویب فوریت از سازمان استعلام نماید. در هر حال نظرات سازمان در مورد طرحها و لوایح به اطلاع نمایندگان خواهد رسید.

فصل دوم - وظایف سازمان

ماده (۴) وظایف سازمان به شرح زیر است:

۱. تنقیح کلیه قوانین و مقررات کشور به وسیله انجام امور زیر و اعلام قوانین لازم الاجرا:

الف) جمع‌آوری و تفکیک و طبقه‌بندی موضوعی قوانین و مقررات کشور و تهیه و تنظیم فهرست موضوعی و تاریخی آنها.

ب) تشخیص تعارضات موجود در مقررات و اعلام آن به مرجع تصویب‌کننده جهت رفع تعارض.

ج) تشخیص مقرراتی که موضوع آنها متغی شده است و اعلام آنها به مرجع تصویب‌کننده جهت ابطال.

تبصره: در مورد بندهای (ب) و «ج» مرجع تصویب‌کننده موظف است حداکثر ظرف مدت ۴۵ روز اقدام نماید. در غیر اینصورت سازمان رأساً اقدام به ابطال مصوبه‌ای خواهد کرد که تاریخ تصویب آن مقدم است یا موضوع آن متغی شده است.

د) تشخیص مقرراتی که بر خلاف قوانین تصویب شده‌اند و اعلام آن به هیأت تطبیق مصوبات دولت با قوانین و مقررات عمومی کشور یا دیوان عدالت اداری جهت ابطال.

ه) تدوین طرح جهت نسخ صریح یا ضمنی قوانینی که موضوع آنها منتفی شده است و ارائه آن به مجلس.

و) اعلام موارد نسخ صریح و اعلام آنها در مجموعه‌های تنقیح شده. (ز) اعلام قوانین و مقررات مغایر با سیاست‌های کلی نظام که توسط رهبری ابلاغ شده یا می‌شوند به مجمع تشخیص مصلحت نظام.

ح) تهیه شناسنامه برای کلیه قوانین و مقررات.

تبصره: کلیه دستگاه‌های حکومتی موظف‌اند قوانین و مقررات مخصوص به خود را به طور جداگانه با رعایت مقررات این قانون تنقیح و به سازمان ارسال نمایند تا در کمیسیون‌های سازمان بررسی و نهایی گردد. کمیسیون حین بررسی موارد تنقیح شده از کارشناسان دستگاه مزبور دعوت به عمل خواهد آورد.

۲. پاسخ به استعلامات نمایندگان و هیئت رئیسه مجلس و دولت و شورای عالی استان‌ها

تبصره: مهلت پاسخ‌دهی به استعلامات در مورد طرح‌ها و لوایح دو فوریتی ۲۴ ساعت و یک فوریتی ۴۸ ساعت و در سایر موارد یک هفته خواهد بود.

۳. تدوین چارچوب علمی در مورد شیوه تفسیر قوانین و مقررات در موضوعات مختلف از قبیل ابهام، اجمال، سکوت، عام و خاص و غیر آنها و انتشار آن جهت استفاده محاکم، وزارتخانه‌ها و سایر دستگاه‌های حکومتی و عموم مردم.

۴. تدوین شیوه‌نامه نگارش طرح‌ها و لوایح براساس چارچوب‌های علمی و تعریف لغات تخصصی مورد استفاده در موضوعات مختلف و انتشار آن جهت استفاده دستگاه‌های حکومتی.

۵. تدوین طرح قوانین جامع جهت ارائه به مجلس.

۶. استعلام از شورای نگهبان در مورد مصوبات قبل از تشکیل مجلس شورای اسلامی که در مورد مغایرت آنها با شرع یا قانون اساسی تردید وجود دارد از طریق رئیسه مجلس.

۷. انتشار مجموعه‌های تنقیح شده به صورت موضوعی از طریق انتشار کتب و نسخ الکترونیکی.

فصل سوم - ارکان سازمان

ماده (۵) ارکان سازمان عبارتند از:

شورای عالی سازمان

ریاست سازمان

کمیسیون‌های تخصصی

ماده (۶) شورای عالی سازمان به ریاست رئیس مجلس شورای اسلامی تشکیل می‌شود از:

الف) معاون اول و معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

ب) معاون اول و معاون توسعه حقوقی قوه قضائیه

ج) رئیس سازمان بدون حق رأی

د) یک نفر از اعضای شورای نگهبان به معرفی این شورا

تبصره: سازمان وابسته به مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

ماده (۷) وظایف شورای عالی به شرح زیر است:

۱. نظارت بر حسن اجرای وظایف قانونی سازمان توسط رئیس، معاونان و کمیسیون‌های تخصصی
۲. تدوین خط مشی سازمان
۳. سیاست‌گذاری برای روش تنقیح
۴. هماهنگی بین قوای سه‌گانه در مورد حسن اجرای این قانون
۵. انتخاب رئیس سازمان از بین کسانی که رئیس مجلس معرفی می‌نماید.

ماده (۸) ریاست سازمان می‌بایست دارای درجه دکترا در رشته حقوق یا معادل آن با ۵ سال سابقه و یا کارشناسی ارشد در رشته حقوق با ۷ سال سابقه و یا کارشناسی با ۱۰ سال سابقه خدمت قضایی یا وکالت دادگستری یا تدریس در رشته حقوق یا نمایندگی مجلس باشد.

تبصره: رئیس سازمان توسط شورای عالی انتخاب و با حکم رئیس مجلس به مدت ۴ سال منصوب می‌گردد و انتصاب مجدد وی بلامانع است. رده سازمانی رئیس سازمان هم‌تراز وزیر خواهد بود.

ماده (۹) وظایف رئیس سازمان به شرح زیر است:

۱. ارائه پیشنهاد در مورد ساختار و تشکیلات سازمان به رئیس مجلس
۲. اجرای این قانون در سازمان و ارائه گزارش به رئیس مجلس و شورای عالی هر ۶ ماه یکبار
۳. تدوین نحوه گردش کار اداری شیوه‌های تنقیح قوانین و مقررات و ارائه آن به شورای عالی جهت تصویب
۴. ارائه قوانین جامع تهیه شده در سازمان به رئیس مجلس شورای اسلامی جهت طی مراحل قانونی در مجلس
۵. انتصاب اعضای کمیسیون‌ها
۶. ارائه پیشنهاد به شورای عالی جهت تشکیل کمیسیون‌های جدید
۷. تعیین بودجه سالانه سازمان و ارائه آن به هیأت رئیسه مجلس

ماده (۱۰) رئیس سازمان موظف است به تعداد لازم کارشناسانی با درجه دکترا یا کارشناسی ارشد حقوق با ۳ سال تجربه لازم و یا کارشناس با حداقل ۵ سال تجربه خدمت قضایی یا وکالت دادگستری یا تدریس در رشته حقوق جهت عضویت

در هیأت علمی سازمان استخدام نماید.
ماده (۱۱) سازمان دارای کمیسیون‌های زیر جهت انجام وظایف مندرج در این قانون خواهد بود:

۱. کمیسیون تنقیح قوانین و مقررات
۲. کمیسیون پاسخ به استعلامات: جهت پاسخ به استعلامات نمایندگان و هیئت رئیسه مجلس، دولت و شورایی عالی استان‌ها
۳. کمیسیون تفسیر قوانین و مقررات: جهت تدوین چارچوب علمی در مورد شیوه تفسیر قوانین و مقررات در موضوعات مختلف

۴. کمیسیون نگارش قوانین و مقررات: جهت تدوین روش نگارش طرح‌ها و لوایح بر اساس چارچوب علمی و تعریف لغات تخصصی و پاسخ به استعلامات نمایندگان و هیئت رئیسه مجلس، دولت و شورای عالی استان‌ها در مورد صحت طرح یا لایحه پیشنهادی از نظر شیوه نگارش تخصصی قوانین.

۵. کمیسیون قوانین جامع: جهت تهیه قوانین جامع و ارائه آن به رئیس مجلس از طریق رئیس سازمان.
تبصره: تاسیس کمیسیون جدید یا تغییر در کمیسیون‌های موجود یا شرح وظایف آنها به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب شورای عالی خواهد بود.

ماده (۱۲) اعضای کمیسیون‌ها از میان اعضای هیأت علمی سازمان یا سایر مراکز علمی و پژوهشی توسط رئیس سازمان پس از مشورت با رئیس مجلس منصوب خواهند شد. اعضای کمیسیون از میان خود فردی را به عنوان رئیس کمیسیون انتخاب می‌نمایند.
تبصره (۱) روسای کمیسیون‌ها می‌توانند از کارشناسان بازنشسته یا مشغول به کار رشته‌های مختلف با مشورت ریاست سازمان استفاده کنند.
تبصره (۲) دبیر کمیسیون توسط رئیس کمیسیون انتخاب خواهد شد.

فصل چهارم - مسائل متفرقه

ماده (۱۳) از تاریخ تصویب این قانون کلیه اختیارات قانونی تنقیح قوانین از وظایف مربوط به این سازمان می‌باشد و سایر مراکز دولتی مسئولیتی نخواهند داشت.

ماده (۱۴) از یک سال پس از تصویب این قانون، چاپ و انتشار کتب و مجموعه قوانین تنها با مجوز سازمان امکان‌پذیر است.
تبصره: روزنامه رسمی جمهوری اسلامی

ایران از شمول حکم این ماده مستثنا می‌باشد.

ماده (۱۵) به منظور اطلاع‌رسانی عمومی از آخرین قوانین و مقررات مصوب، سازمان پایگاه اطلاع‌رسانی تشکیل داده و انتشار کلیه قوانین و مقررات در آن در حکم انتشار در روزنامه رسمی بوده و لازم الاجرا می‌باشد. سازمان موظف است حداکثر ۷۲ ساعت پس از ابلاغ اقدام به انتشار قوانین و مقررات نماید.

تبصره: کلیه قوانین و مقررات موجد حق یا تکلیف برای دستگاه‌های حکومتی حداکثر ۵ روز پس از تاریخ ابلاغ توسط رئیس جمهور لازم الاجرا خواهد بود هر چند در روزنامه رسمی یا پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان چاپ و منتشر نشده باشد.

ماده (۱۶) وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر وزارتخانه‌ها، دستگاه‌ها و موسسات دولتی موظف‌اند ۲ نسخه از کتب منتشره حقوقی یا مجموعه قوانین و مقررات را مجاناً برای کتابخانه سازمان که در سازمان مستقر خواهد بود ارسال نمایند.

ماده (۱۷) بودجه سالانه سازمان به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب هیأت رئیسه مجلس به دولت اعلام می‌گردد تا در لایحه بودجه در ذیل اعتبارات مجلس شورای اسلامی در ردیف مستقل درج شود.

ماده (۱۸) سازمان موظف است حداکثر یک سال پس از اجرای هر قانون گزارشی از چگونگی اجرا و موارد ابهام، اجمال، تعارض، نقص و هرگونه ایراد اجرایی آن به شورای عالی، رئیس مجلس و کمیسیون‌های ذیربط مجلس تقدیم و پیشنهاد لازم ارائه نماید.

ماده (۱۹) آئین‌نامه اجرایی این قانون در مورد استخدام اعضای هیأت علمی و دیگر کارکنان و کارشناسان سازمان و ساختار اداری و آئین‌نامه‌های مالی و معاملاتی آن توسط رئیس سازمان تهیه شده به تصویب رئیس مجلس خواهد شد.

ماده (۲۰) قانون تشکیل سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۵۰/۱۲/۲۹ و اصلاحات و آئین‌نامه‌های آن نسخ می‌گردد. /ب